
OBSAH

O knize a autorovi (<i>Oto Mádr</i>).....	19
Úvod	21
Seznam zkratek.....	25

PRVNÍ ČÁST

KŘESŤANSKÁ ODPOVĚDNOST V NÁBOŽENSKÉ OBLASTI

Náboženství a teologické ctnosti všeobecně	29
1. Náboženství v sekularizovaném světě	29
2. Trojice teologických ctností.....	31
3. Teologické ctnosti v nekřesťanském světě.....	33

Kapitola I

CTNOST VÍRY

A. Podstata teologické víry	35
I. Víra v Písmu svatém.....	36
II. Podstata víry v teologické reflexi.....	39
1. Víra jako osobní setkání s Bohem	39
2. Víra jako souhlas se zjevenými pravdami	41
III. Oblast spásné víry	44
B. Člověk a poslušnost víry	46
I. Výzva nevěry	46
1. Ateismus	46
2. Sekularismus	48
II. Ano poslušnosti víry.....	50
C. Péče o odkaz křesťanské víry	52

I. Znalost víry a věrnost víře.....	52
1. Úsilí o dostatečné vědění potřebné pro víru.....	52
2. Ochrana a obrana víry.....	54
3. Svědectví pro víru.....	55
4. Prohřešky proti křesťanské víře.....	57
II. Misionářský příkaz evangelizace.....	59
1. Zdůvodnění misijní činnosti.....	60
2. Různorodost povolání.....	62
3. Způsoby misionářské služby.....	63
III. Podpora jednoty ve víře.....	64
1. Podstata a důvody ekumenického hnutí.....	64
2. Praktické požadavky na podporu jednoty.....	66
IV. Církevnost víry.....	71

Kapitola II CTNOST NADĚJE

A. Podstata teologické naděje.....	78
I. Naděje v Písmu svatém.....	78
II. Podstata naděje z teologického hlediska.....	82
B. Ohrožení naděje.....	84
1. Opovázlivost.....	84
2. Zoufalství.....	85
3. Malodušnost a rezignace.....	86
C. Plody a výzvy naděje	
1. Vyrvalost v protivenství a utrpení.....	87
2. Otevřenost k budoucnosti.....	88
3. Příkaz k přetvoření světa.....	89
4. Nasazení za osvobození člověka.....	90

Kapitola III CTNOST BOŽSKÉ LÁSKY

A. Podstata božské lásky.....	92
I. Lásky k Bohu v Písmu svatém.....	92

4. Požadavky na spravedlivou finanční politiku.....	509
5. Trestní soudnictví státu	510
a) Právo státu trestat	510
b) Problém trestu smrti	513
IV. Ochrana míru a národní obrana.....	516
1. Podpora míru.....	516
2. Právo na obranu národa	519
3. Dovolené a nedovolené válečné prostředky	523
a) Povinnost omezeného užívání zbraní	523
b) Problém atomové války.....	525
4. Vojenská služba a účast ve válce	527
V. Spoluodpovědnost občanů.....	529
1. Lásky k vlasti	529
2. Občanská odpovědnost a spurozhodování.....	530
3. Povinnost platit daně.....	533
VI. Právo na odpor proti nespravedlivé státní moci.....	534
1. Odpor proti nelegitimnímu vládci	535
2. Odpor proti legitimnímu vládci	536
D. Církev	540
I. Úkoly církevní autority	540
1. Učitelka božské pravdy.....	541
2. Prostřednice mezi Bohem a lidmi.....	542
3. Budování křesťanského společenství	543
II. Spoluodpovědnost věřících	545
III. Církev a stát.....	546
1. Zásady pro vztah mezi církví a státem	546
2. Náboženská tolerance	549

Kapitola XI

PRÁCE, VLASTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

A. Mravní řád práce.....	553
I. Křesťanské hodnocení práce.....	553
1. Práce v Písmu	553
2. Teologie práce	556

II. Mravní povinnosti v práci a povolání	559
1. Povinnost pracovat.....	559
2. Povinnost svědomitě se připravit na povolání.....	560
3. Povinnosti při výkonu povolání.....	561
III. Právo na práci a spravedlivou mzdu	561
1. Právo na práci	561
2. Spravedlivá mzda.....	563
3. Právo na sociální ochranu a zabezpečení	566
IV. Právo na sdružování a stávku.....	569
1. Odbory	569
2. Stávka.....	573
V. Podpora účasti pracujících na řízení podniku	576
B. Mravní řád vlastnictví.....	578
I. Význam a základ soukromého vlastnictví	579
1. Písmo o hodnotě hmotných statků.....	580
2. Mravní základ práva na soukromé vlastnictví.....	583
3. Univerzální účel stvořených statků.....	586
II. Nabytí vlastnického práva	588
1. Práce a přírůstek	588
2. Získání držby	589
3. Smlouvy	591
a) Smlouvy obecně	591
b) Kupní smlouva	592
4. Dědictví.....	595
5. Vydržení a promlčení (preskripce).....	597
III. Mravní povinnosti ve vztahu k vlastnictví.....	600
1. Vlastnictví jako správa svěřených statků.....	600
2. Sociální závazky spojené s vlastnictvím	601
3. Neodpovědné užívání vlastnictví: lakota a plýtvání.....	603
IV. Prohřešky proti vlastnickému právu a náhrada	605
1. Prohřešky proti vlastnickému právu	605
a) Krádež.....	605
b) Podvod.....	606
c) Lichva a spekulace	607
d) Nespravedlivé poškození.....	608

2. Náhrada poškozených vlastnických práv	609
V. Oprávněné zásahy do cizího vlastnictví	614
1. Přivlastnění v krajní nouzi (krádež z hladu).....	613
2. Tajné odškodnění	615
3. Pozemková reforma	616
4. Socializace	617
C. Mravní řád sociálního hospodářství	620
I. Smysl a cíl hospodářství.....	621
1. Neuspokojující pojetí a teorie	621
2. Pravý smysl hospodářství	623
II. Tržní hospodářství ve službě lidským potřebám.....	625
1. Funkce trhu a soutěže při tvorbě řádu	625
2. Podnikatel jako služebník obecného blaha	627
3. Spotřebitelská etika	630
III. Hospodářská role státu	631
1. Dodržování principu subsidiarity	631
2. Vytvoření spravedlivých institucí	632
3. Volba pro chudé	634
IV. Mezinárodní hospodářská spolupráce	635
1. Řád mezinárodního hospodářství	636
2. Hospodářský rozvoj a globální solidarita	637

Kapitola XII

ODPOVĚDNOST ZA STVOŘENÝ SVĚT

A. Křesťanský pohled na přírodu a stvoření.....	643
1. Starý zákon	645
2. Nový zákon	646
3. Teologická reflexe.....	647
B. Základní směrnice pro etiku životního prostředí	649
C. Konkrétní požadavky ekologické etiky	651
1. Překážky ekologické odpovědnosti	651
2. Odpovědné nakládání s přírodními zdroji	653

3. Podřízení techniky všeobsláhlému blahu stvoření.....	654
4. Uměřenost a kritický přístup k spotřebě.....	656
5. Péče o zvířata.....	658
6. Zákon jako nástroj ochrany životního prostředí.....	663
Závěr	665
Seznam citovaných dokumentů dostupných v češtině.....	667
Věcný rejstřík.....	668

1. Starý zákon.....	93
2. Nový zákon.....	96
II. Podstata lásky z teologického hlediska.....	98
III. Vlastnosti lásky k Bohu.....	100
B. Ohrožení lásky k Bohu	102
C. Lásky k Bohu v modlitbě a činu	104

Kapitola IV
PODSTATA A ZDŮVODNĚNÍ BOHOPOCTY

A. Podstata a předmět bohopocty	107
I. Postata bohopocty.....	107
II. Různé formy bohopocty	109
III. Klanění se Bohu a uctívání svatých	111
B. Zdůvodnění bohopocty	112
I. Bohopocta obecně	113
II. Vnější a společný kult	114
C. Falešný kult a pověra	117
I. Falešný kult pravého Boha.....	117
II. Uctívání falešných bohů (modloslužba).....	119
III. Pověra	121
1. Pošetilá víra.....	124
2. Věšectví	125
3. Magie	129

Kapitola V
ZVLÁŠTNÍ PROJEVY ÚCTY K BOHU

A. Modlitba	131
I. Podstata modlitby	131
II. Nezbytnost a hodnota modlitby.....	136
III. Podmínky modlitby	138
IV. Společenská dimenze modlitby	140

B. Posvěcování lidského života svátostmi	141
I. Podstata a smysl svátostí	142
II. Nezbytnost a konkrétní podoby svátostí	143
III. Požadavky na platné a plodné přijímání svátostí.....	147
IV. Požadavky na platné a důstojné udělování svátostí	150
C. Posvěcování času posvátnými dny	154
I. Slavení neděle a posvátných dob	154
1. Biblický původ svěcení neděle	154
2. Nedělní mše	158
a) Dějinný vývoj	159
b) Smysl a zdůvodnění nedělní mše	160
c) Závazná povaha nedělní mše.....	161
3. Nedělní klid.....	165
a) Dějinný vývoj	165
b) Smysl a zdůvodnění nedělního klidu	166
c) Obsah a závazná povaha nedělního klidu	167
II. Církevní doby pokání	169
D. Povinnosti úcty k posvátnu	171
I. Úcta k Božímu jménu.....	171
II. Úcta k posvěceným osobám.....	174
III. Úcta k posvátným místům.....	175
IV. Úcta k posvátným předmětům a věcem	176

DRUHÁ ČÁST

KŘESŤANSKÁ ODPOVĚDNOST ZA STVOŘENÝ SVĚT

Kapitola VI

LÁSKA K BLIŽNÍM A SPRÁVEDLNOST

A. Podstata a příkaz lásky k bližním	181
I. Láska k bližním podle Písma svatého	182
1. Starý zákon	182

2. Nový zákon	184
II. Podstata lásky k bližním	187
1. Pojem lásky k bližním	187
2. Vlastnosti lásky k bližním	190
III. Univerzálnost a řád lásky k bližním	192
1. Řád lásky ve vztahu k osobám	193
a) Spořádaná láska k sobě	193
b) Správný řád lásky k bližním	194
2. Řád lásky ve vztahu k nouzovým situacím	196
3. Láska k nepřátelům	198
B. Zvláštní projevy lásky k bližním	203
C. Ctnost spravedlnosti	207
I. Spravedlnost v Písmu svatém	207
II. Podstata spravedlnosti	209
1. Pojem spravedlnosti	209
2. Vlastnosti spravedlnosti	212
III. Rozdělení spravedlnosti	213
IV. Spravedlnost a láska	216
V. Lidská práva jako základní požadavky spravedlnosti	218

Kapitola VII ŽIVOT A ZDRAVÍ

A. Křesťanský pohled na tělo a tělesný život	223
B. Odpovědnost za zdraví	224
1. Povinnost péče o zdraví	224
2. Výživa	226
3. Oblečení a bydlení	227
4. Odpočinek a sport	227
5. Povzbuzující prostředky a drogy	228
C. Lékařské zákroky a operace	233
I. Lékařské a chirurgické zákroky obecně	234

1. Povinnosti a práva lékařského personálu.....	234
2. Povinnosti a práva pacientů.....	236
3. Řádné a mimořádné zákroky	239
4. Povinnost prodlužovat život pacienta a její meze	242
5. Spolupráce na nedovolených zákrocích	245
II. Zvláštní lékařské zákroky.....	247
1. Transplantace orgánů	247
2. Sterilizace a kastrace.....	251
3. Operace u rizikových těhotenství	255
4. Umělé oplodnění a oplodnění in vitro	257
5. Psychoterapeutická léčba.....	261
III. Výzkum na člověku	262
IV. Genetika a genová manipulace.....	264
1. Genová manipulace infrahumánního života	264
2. Genová manipulace na úrovni lidského života.....	265
3. Diagnóza a kontrola genetických vad.....	266
D. Ohrožení života a zdraví.....	268
1. Přípustné ohrožení	268
2. Hříšné ohrožení.....	269
E. Útoky na lidský život	273
I. Sebevražda.....	273
II. Vražda a nepřímé usmrcení druhého člověka	278
1. Vražda obecně.....	278
2. Eutanázie.....	280
3. Potrat	286
a) Problém začátku lidského života	286
b) Mravní posouzení potratu	291
c) Problém přímého terapeutického potratu	294
III. Nutná obrana	299
1. Pojem a podmínky nutné obrany	299
2. Argumenty pro ospravedlnění nutné obrany	300
F. Přijetí utrpení a smrti	301

Kapitola VIII
ČEST, PRAVDIVOST A VĚRNOST

A. Mravní dobro cti	304
I. Podstata a zdůvodnění cti.....	304
II. Základní povinnosti cti.....	306
1. Úcta k vlastní osobě.....	306
2. Úcta k bližním.....	307
3. Služba a povinnost napomenutí.....	308
III. Prohřešky proti cti bližního.....	312
1. Potupa, pomluva, nactiutrhání.....	313
2. Náprava ublížení na cti.....	316
B. Pravdivost	317
I. Pravdivost v Písmu svatém.....	317
II. Ctnost pravdivosti a její závazky.....	319
1. Pravdivost v myšlení.....	320
2. Pravdivost v jednání.....	321
3. Pravdivost ve slovech.....	322
III. Lež a dovolené zatajování pravdy.....	324
IV. Přísaha.....	333
C. Věrnost	336
I. Podstata a zdůvodnění věrnosti.....	336
II. Slib.....	336
D. Tajemství	338
1. Podstata a zdůvodnění tajemství.....	338
2. Odhalení tajemství.....	339
3. Pátrání po tajemstvích.....	341
E. Etika hromadných sdělovacích prostředků	342
1. Role sociální komunikace.....	342
2. Právo na informace a informování.....	343
3. Povinnosti týkající se sociální komunikace.....	345
4. Masmédia a církve.....	349

Kapitola IX
SEXUALITA A MANŽELSTVÍ

A. Podstata a smysl lidské sexuality	352
1. Biblický pohled na sexualitu	353
2. Sexuální založení člověka obecně	356
3. Povaha a finalita pohlavní lásky	358
4. Společenská podmíněnost sexuální aktivity	361
5. Křesťanská úcta k důstojnosti ženy	363
B. Všeobecné zásady sexuální morálky	366
I. Stud a odpovědná sexualita	366
1. Stud	366
2. Odpovědná sexualita	371
II. Sexuální fantazie	374
III. Mravní aspekty masturbace	377
IV. Autentický růst v lásce	381
Zrání mladých lidí v lásce	381
Agapé jako síla chránící manželskou lásku	383
Agapé jako duše evangelijního celibátu	384
V. Péče o správnou sexuální výchovu	385
C. Nemanželská sexualita	386
I. Sexuální vztahy před manželstvím	386
1. Předmanželský pohlavní styk	386
Nauka Písma	386
Církevní tradice	388
Argumenty pro předmanželskou zdrženlivost	388
Námitky	391
2. Nemanželské soužití	394
II. Jiné nemanželské vztahy	397
1. Prostituce	397
2. Cizoložství	398
3. Incest	400
4. Sexuální násilí	401
III. Homosexualita a sexuální úchytky	402

1. Homosexualita	402
Pojem a povaha homosexuality	402
Mravní posouzení	404
Praktické úvahy.....	409
2. Sexuální úchytky.....	411
D. Mravní odpovědnost v manželství	411
I. Čas příprav.....	411
1. Smysl přípravného období.....	412
2. Úkoly přípravného období	413
II. Podstata manželství	415
1. Účely manželství.....	416
a) Plození a výchova dětí.....	416
b) Vzájemná pomoc a doplňování v lásce	417
2. Jednota manželství (monogamie)	419
3. Nerozlučnost manželství.....	422
Starý zákon	423
Nový zákon	424
Nauka magisteria	426
Rozumové důvody	427
Odluka od stolu a lože	429
Pastorální úvahy o problémových případech.....	429
4. Manželství jako veřejný akt.....	434
5. Manželství jako svátost.....	435
a) Znamení a milost svátosti.....	435
b) Odpovědnost církve za manželský svazek.....	436
c) Smíšená manželství	437
III. Odpovědné rodičovství a kontrola porodnosti	439
1. Oprávněnost a meze kontroly porodnosti	440
2. Přirozené plánování rodičovství	443
3. Jiné metody kontroly porodnosti	445
4. Stanovisko církve k antikoncepci	447
IV. Manželská láska a intimnost	450
1. Poskytnutí manželského aktu	451
2. Povolání k manželské intimnosti	452
3. Péče o manželské přátelství	454

Kapitola X

MRAVNÍ ODPOVĚDNOST VE SPOLEČENSKÉM ŽIVOTĚ

A. Přirozenost a řád společnosti obecně	457
I. Přirozenost společnosti.....	457
1. Pojem společnosti.....	457
2. Obecné blaho: účel a úkol společnosti.....	458
3. Zásada solidarity.....	460
4. Komplementární funkce společnosti (zásada subsidiarity).....	461
II. Odpovědný výkon autority.....	463
1. Autorita v Písmu.....	464
2. Zdůvodnění a funkce autority.....	465
3. Výkon autority v duchu služby.....	467
III. Ctnost poslušnosti.....	468
1. Poslušnost v Písmu.....	469
2. Nezbytnost a hodnota poslušnosti.....	471
3. Poslušnost v duchu spoluodpovědnosti.....	474
B. Rodina	476
I. Podstata a funkce rodiny.....	477
II. Vzájemná práva a povinnosti manželů.....	479
III. Povinnosti a práva rodičů.....	482
1. Povinnosti rodičů.....	482
2. Práva rodičů.....	487
3. Meze rodičovských práv.....	489
4. Vychovatelská role státu a církve.....	491
IV. Povinnosti dětí k rodičům.....	493
V. Širší rodina.....	495
C. Stát	497
I. Podstata a původ státu.....	497
II. Politická autorita a požadavky na její výkon.....	501
III. Úkoly a mravní povinnosti státní autority.....	503
1. Zákonodárství a soudnictví.....	504
2. Hospodářská a sociální politika.....	506
3. Péče o kulturní a mravní hodnoty.....	507